

NVWA vraagt aandacht voor voorkomen **vangletsel bij pluimvee**

Dierenartsen van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) zien tijdens controles op slachthuizen nog teveel slachtkuikens, legkippen, moederdieren en eenden die bij het vangen op het pluimveebedrijf ernstig letsel zoals bloedingen, kneuzingen, gebroken vleugels of andere botbreuken hebben opgelopen. Uit dierenwelzijnsoogpunt is dit onwenselijk en ook vermijdbaar. De NVWA gaat daarom vanaf 2021 intensiever handhaven op vangletsel.

Pluimvee wordt in containers of kratten van de pluimveehouderij naar het slachthuis vervoerd. De dieren worden daarvoor meestal door zogenoemde 'vangploegen' of vangmachines gevangen en in de containers of kratten gedaan. Als dit te snel en onzorgvuldig gebeurt, kan er ernstig letsel ontstaan.

Het vangen van pluimvee gebeurt vaak door vangploegen. Het vangen vindt plaats onder tijdsdruk en zware condities. Tijdens het vangen pakt de vanger in het algemeen 2 tot 5 dieren per hand. De dieren worden op de kop hangend aan de poten gedragen en daarna in de krat/container gestopt. Een oorzaak voor het ontstaan van vangletsel is de snelheid van het proces en de onzorgvuldige handeling door de vanger. Zo kunnen dieren bijvoorbeeld tegen de containers slaan en letsel oplopen en botten breken tijdens het aan de poten optillen en plaatsen in de container. Ook raken regelmatig vleugels en nekken bekned, waardoor deze dieren tijdens het hele transport zo vast blijven zitten. Sommige dieren komen tijdens het vangen op hun rug in het krat terecht en zijn zelf niet in staat weer op te staan. Deze dieren zullen in veel gevallen door verstikking dood gaan. Pluimvee heeft namelijk geen middenrif, de organen uit de buik drukken op de luchtzakken/longen waardoor de dieren hevig lijden en langzaam stikken.

CONTROLES IN SLACHTHUIZEN

De NVWA controleert de dieren als ze aankomen bij het slachthuis. In 2017 is enkele weken post-mortem intensief gecontroleerd op vangletsel. In die weken bleek dat het voor pluimveebedrijven en vangploegen goed mogelijk is de hoeveelheid vangletsel terug te dringen. De naleving verbeterde toen in korte tijd van 45% naar 92%. Uit een analyse van de tellingen die dierenartsen van de NVWA in 2019 uitvoerden blijkt echter dat de naleving sindsdien niet meer is verbeterd en is blijven steken op ca. 92%.

Een naleving van 92% lijkt hoog, maar dit geeft wel aan dat bij 8% van de onderzochte koppels sprake is van ernstig letsel. De NVWA treedt op als bij tellingen bij meer dan 2% van de onderzochte dieren vangletsel wordt geconstateerd. Bij een koppel van 15.000 tot 40.000 dieren hebben we het dan dus over minimaal 300 tot 800 dieren die tijdens het vangen zeer ernstig verwond zijn en daarna dus ook ernstig verwond gedurende meerdere uren in containers of kratten vervoerd worden naar het slachthuis. Dierenartsen van de NVWA zien bij tellingen ook koppels waarbij zelfs meer dan 5% van de dieren ernstig letsel heeft opgelopen bij het vangen. Bij een grote koppel kan het dan dus gaan om meer dan 2.000 ernstig gewonde dieren.

VANGETSEL VOORKOMEN

Er is heel veel dierenleed te voorkomen als dieren op een goede manier worden gevangen. Dit kan door dieren te vangen met een goed ingestelde vangmachine. Het is belangrijk dat de vangmachine goed ingesteld is, omdat kuikens anders als het ware de container in 'geschoten' kunnen worden, wat kan leiden tot vangletselpercentages tot boven de 10%. De NVWA adviseert pluimveehouders daarom altijd zelf aanwezig te zijn bij het vangen van de dieren, zodat zij ook zelf kunnen opletten of dit op een goede manier gebeurt. De meeste dieren worden in de praktijk niet met vangmachines maar met ingehuurd vangploegen gevangen. Hierbij is het belangrijk dat pluimveehouders goed getrainde vangploegen inzetten die vangen met voldoende rust, aandacht en beleid. Vermindering van vangletsel treedt ook op als de vangploeg werkt volgens de zogenoemde 'rechttop vangmethode'. Bij deze vangmethode worden de dieren niet met 3 tot 5 dieren per hand ondersteboven aan de poten gedragen en in de container/krat gestopt maar worden zij per 2 recht op opgepakt en vervolgens in de container gezet. Deze methode duurt iets langer dus dat betekent dat de planner zich daarvan bewust moet zijn en meer tijd voor het vangen in moet ruimen. Naast het minder optreden van vangletsel is deze 'rechttop' methode ook in ander opzicht diervriendelijker. De dieren worden rechttop gehouden in tegenstelling tot de standaard methode waarbij de dieren ondersteboven worden gehouden. De dieren zullen daardoor niet meer met hun hele gewicht aan 1 poot komen te hangen, dit kan soms extra pijnlijk zijn als er onderliggende gewrichtsproblemen zijn in het koppel. Daarnaast zullen ze rustiger blijven, minder fladderen en daardoor minder stress ervaren.

ROL VAN DIERENARTSEN

Pluimveehouders hebben oog voor dierenwelzijn en helpen graag mee om leed te voorkomen, maar zijn zich vaak niet bewust van wat er gebeurt in het traject stal-van-gen-transport-uitladen-slachthuis. Zij zijn daarom ook niet goed op de hoogte van de maatregelen die zij kunnen en vaak moeten treffen om vangletsel bij hun dieren tegen te gaan. **Dierenartsen die regelmatig op pluimveebedrijven komen, kunnen de pluimveehouder wijzen op hun rol en hun verantwoordelijkheid bij het voorkomen van vangletsel. Ook kunnen zij pluimveehouders uitleg geven over hoe vangletsel zoveel mogelijk kan worden voorkomen. De dierenartsen kennen de koppels goed, zij zijn vanaf de opzet betrokken en volgen het koppel gedurende de hele mestperiode. Door het tijdig signaleren van bijvoorbeeld locomotieproblemen in een koppel kan in een vroegtijdig stadium al met de veehouder besproken worden dat de rechtop-vangmethode een aangewezen vangmethode is.** Daarnaast zijn er nog andere zaken die van grote invloed zijn op het welzijn tijdens het vangen. Denk

hierbij aan de risico's van het uitladen, de manier van het plaatsen van dieren in de containers en het levend gewicht van de dieren op het einde van de mestperiode. Uit de analyses blijkt namelijk dat procentueel gezien het meeste vangletsel optreedt bij de zwaarste dieren die worden weggeladen.

CONTROLES NVWA

Als de NVWA-dierenarts op het slachthuis constateert dat er bij meer dan 2% van de getelde dieren sprake is van vangletsel, krijgt de pluimveehouder een boete van €1.500. De NVWA verdubbelt dit boetebedrag als er bij meer dan 5% van de dieren vangletsel wordt vastgesteld. Daarnaast kan de NVWA naast de pluimveehouder ook de ingehuurd vangploeg een boete opleggen. Voor 2021 is de NVWA ook van plan om intensievere controles op vangletsel in te voeren.

Meer informatie: Factsheet vangletsel nvwa.nl.

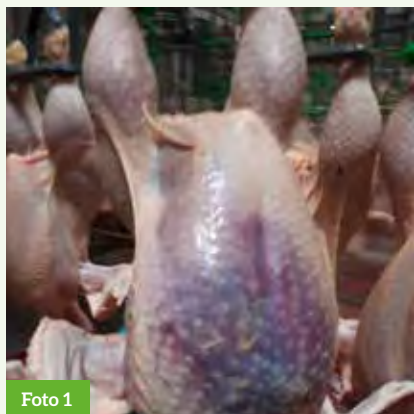

Foto 1

Foto 2

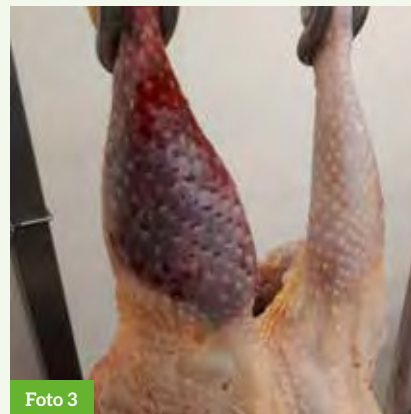

Foto 3

Foto 4

Foto 5

Foto 1: Vangletsel: omvangrijke donkerrode tot paarse bloeding (>3 cm) op beide borsthelften bij een vleeskuiken

Foto 2: Vangletsel: donkerrode bloeding (>3 cm) in- en rondom het rechter schoudergewricht bij een vleeskuiken

Foto 3: Vangletsel: donkerrode tot paarse bloeding (>3 cm) van de volledige linker poot van een vleeskuiken

Foto 4: Vangletsel: donkerrode bloeding (>3 cm) rondom het rechter schoudergewricht en de borst bij een vleeskuiken

Foto 5: Vangletsel: omvangrijke donkerrode tot paarskleurige bloeding (>3 cm) op de craniale borsthelft bij een vleeskuiken